

نگاهی نو به جایگاه عید نوروز

در عید نوروز که آمدن فصل بهار را نوید می دهد و جهان آفرینش حیات نوینی به خود می گیرد، انسان نیز می تواند با پاک کردن دل، حیات جدید و فعالیت تازه ای را آغاز کند. نوروز جلوه ای از خوش سلیقه گی و دور اندیشی ایرانیان است که چنین ایامی را برای جشن و شادی برگزیده اند و بسیاری از عادات و رسوم آن همچون صله رحم، دید و بازدید، کمک کردن به نیازمندان، رفع اختلافات و کینه ها، کاری پسندیده و مورد تایید عقل و شرع می باشد.

در عید نوروز که آمدن فصل بهار را نوید می دهد و جهان آفرینش حیات نوینی به خود می گیرد، انسان نیز می تواند با پاک کردن دل، حیات جدید و فعالیت تازه ای را آغاز کند. نوروز جلوه ای از خوش سلیقه گی و دور اندیشی ایرانیان است که چنین ایامی را برای جشن و شادی برگزیده اند و بسیاری از عادات و رسوم آن همچون صله رحم، دید و بازدید، کمک کردن به نیازمندان، رفع اختلافات و کینه ها، کاری پسندیده و مورد تایید عقل و شرع می باشد.

پایگاه خبری تحلیلی انتخاب: در عید نوروز که آمدن فصل بهار را نوید می دهد و جهان آفرینش حیات نوینی به خود می گیرد، انسان نیز می تواند با پاک کردن دل، حیات جدید و فعالیت تازه ای را آغاز کند. نوروز جلوه ای از خوش سلیقه گی و دور اندیشی ایرانیان است که چنین ایامی را برای جشن و شادی برگزیده اند و بسیاری از عادات و رسوم آن همچون صله رحم، دید و بازدید، کمک کردن به نیازمندان، رفع اختلافات و کینه ها، کاری پسندیده و مورد تایید عقل و شرع می باشد.

البته باید رسوم پسندیده نوروز را با محک عقل و شرع سنجید، آداب مثبت آن را تقویت و از رسوم غیر منطقی اجتناب کرد. از نکات مثبت این ایام، پاک کردن ظاهر خانه، پوشیدن لباس نو، تبریک گفتن به یکدیگر و مهم تر از همه، پاک کردن دلها از اختلافات و کینه ها است. دید و بازدید و صله رحم و کمک به نیازمندان از اموری است که بسیار پسندیده است. اما اموری مانند: چهارشنبه سوری، مسابقه دادن در نمایش لباس و تزئینات منزل، تحقیر کردن دیگران و خود برتری، کار ناصحیحی است که نباید فضای سالم و شاد را در این ایام تحت الشعاع قرار دهد. هر چه مراسم و دید و بازدیدها ساده تر و باصفا تر باشد، خداوند خشنودتر خواهد بود.

تخریب مراتع و جنگلها، شکستن و قطع کردن درختان و انجام گناه و معصیت در ایام نوروز و روز سیزده فروردین از جلوه های زشت این ایام می باشد.

با توجه به آنچه گذشت می توان به مسئله عید نوروز از دیدگاه قرآن و روایات به شکل دیگری نگریست. عید نوروز در بردارنده بسیاری از نشانه های اعیاد مذهبی و دینی است. از سوی دیگر، در آن نمایشی از کمال جویی و کمال خواهی انسان و هماهنگی و سازگاری با طبیعت را می توان یافت و هم نشانه هایی از رستاخیز و تأکید بر باورهای اصولی و اساسی دین، چون معاد و دوباره زنده شدن انسان است. خداوند وقتی از طبیعت در قرآن یاد می کند می گوید: «چنانچه در رستاخیز شک و تردید دارید، بنگرید که چگونه ما زمین مرده را در بهار زنده می کنیم و گیاهان را می رویانیم.»

حضرت آیت الله خامنه ای درباره عید نوروز می فرماید: «عید نوروز هم حقیقتی است. ما با عید نوروز موافقیم، کسی خیال نکند عید نوروز چیز بدی است، هر کس چنین تصویری کند واقعاً اشتباه کرده است، اسلام عید نوروز را رد نکرده است.» (1) «... نوروز برای آنها که در درون خود، به فساد و انحطاط گرایش پیدا می کنند، آنهایی که خود را از خدا دور می کنند، برای آنهایی که خود را از هدفهای بلند این ملت و انقلاب جدا می کنند، نوروز نیست، روز عید نیست، روز جشن و شادی نیست، شوم است، این آن حقیقت مسئله در باب نوروز است.» (2)

در يك کلام عید نوروز، عیدی سرشار از حرکت و جوشش و کوشش و محبت و عشق و بازگشت و خودسازی و دیگرسازی جامعه و امت سازی است.

نوروز از دیدگاه فرهنگ اسلامی

1. روز توحید و خدانشناسی

در عید نوروز استفاده از هوای آزاد و شکوفه های درختان و تماشای مناظر و آثار قدرت و یگانگی خداوند در دل طبیعت، بسیار نیکو و پسندیده است. سعدی ایام نوروز را در حال و هوای بهار توصیف می کند و در برداشتی توحیدی از آن می گوید:

خیز و غنیمت شمار جنبش باد ربیع ناله موزون مرغ بوی خوش لاله زار
برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقش دفتری است معرفت کردگار
روز بهار است خیز تا به تماشا رویم تکیه بر ایام نیست تا دگر آید بهار

همچنین در دیباجة گلستان چنین توصیف می کند:

«فَإِشْ باد صبا را گفته، تا فرش زمردین بگسترده، و دایه ابر بهاری را فرموده، تا بَنَاتِ نَبَات در مهد زمین پیروید. درختان را به خلعت نوروزی، قُبای سبز ورق در بر گرفته و اطفالِ شاخ را، به قدوم موسم ربیع، کلاه شکوفه بر سر نهاده. غُصَّارَه نای به قدرت او، شهد فایق شده و تخم خرمایی به تربیتش نخل باسق گشته.»

ابر و باد و مه و خورشید و فلک در کاراند تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری
همه از بهر تو سرگشته و فرمانبردار شرط انصاف نباشد که تو فرمان نبی

بنابراین، اگر کسی با چشم دل به مناظر دل انگیز بهاری بنگرد، عطر توحید از همه جا به مشامش می رسد.

2. روز پاکی و شادی

نوروز، عید بیداری، پاکی، خلوص، صفا و صمیمیت است. در نوروز همان گونه که ظاهر خانه و لباس را پاک و تمیز می کنیم، باید خانه دل را نیز از آلودگیهای روحی و اخلاقی مانند کینه، عداوت، زشتی و گناه پاک کنیم.

دل جایگاه عشق تو باشد نه غیر تو این خانه خدا است به شیطان نمی دهم

و این زینت ظاهری و معنوی باید همچنان در تمام ایام تکرار شود. همچنان که امام عارفان، حضرت علی علیه السلام در سخنی درباره نوروز می فرماید: «تَبْرُؤُتَا كَلِّ يَوْمٍ؛ (3) هر روز برای ما، نوروز است.»

امام علیه السلام در يك سخن کلی، معیار شادی به ویژه در اعیاد را پاکی، صفا و دوری از گناه بیان فرموده است: «كَلِّ يَوْمٍ لَا بَعْصَى اللَّهُ فِيهِ قَهْوٌ عِيدٌ؛ (4) هر روزی که در آن روز، معصیت خدا نشود و گناهی انجام نگیرد، آن روز عید است.»

و این فرمایش امیر مؤمنان علیه السلام اشاره به این موضوع دارد که روز ترک گناه، روز پیروزی و پاکی و بازگشت به فطرت نخستین است که همان معنای عید است. و در کلام دیگری در روز عید فرمود: «إِنَّمَا هَذَا عِيدٌ مَنْ عَفَرَ لَهُ؛ (5) این عید کسی است که آمرزیده شده است.»

3. روز شکرگذاری

عید نوروز می تواند روز شکرگذاری نیز محسوب شود؛ چرا؟ به دلیل اینکه يك سال تمام با استفاده از مواهب بی کران حضرت حق، توفیق بندگی یافته و موفقیت‌هایی را کسب کرده ایم و اکنون که عید نوروز رسیده است به شکرانه آن، جشن گرفته و در مراکز عبادی و اماکن مقدس دست به دعا برداشته و از عمق جان زمزمه می کنیم که: «يَا مُقَلِّبَ الْقُلُوبِ وَ الْأَبْصَارِ يَا مُدَبِّرَ اللَّيْلِ وَ النَّهَارِ يَا مُحَوِّلَ الْحَوْلِ وَ الْأَحْوَالِ حَوْلَ حَالَتَا إِلَى أَحْسَنِ الْحَالِ؛ (6) ای برگرداننده دلها و دیده‌ها! ای مدبر شب و روز! ای گرداننده حول و احوال! حال ما را به نیکوترین حال تبدیل بگردان.»

و به این ترتیب تحولی نوین و بهتر را در سالی که در پیش داریم از خداوند منان تمنا می کنیم.

4. روز طاعت و رحمت

عید نوروز را می توان روز رحمت حق بر عالمیان دانست؛ زیرا خداوند با لطف بی کران خود، بهار طبیعت را آغاز می کند و رحمت بی منتهایش را دوباره بر نقاط جهان می گستراند و چه شایسته است که بندگان او نیز بر طاعت و عبودیت شان بیفزایند.

رشید الدین میبیدی در کشف الاسرار - در تفسیر ادبی و عرفانی خود - می گوید: «سمى العید عیدا لان الله تعالی، يعود بالرحمة الى العید، والعبید يعود بالطاعة الى الرب. يقول الله عز وجل: «وَإِنْ عُدْتُمْ عُدَّتَا؛ عید که از کلمه بازگشت می باشد، برای آن است که خداوند رحمت خود را متوجه بنده اش می نماید و انسان نیز با فرمانبری خود به پروردگارش رو می کند. خداوند می فرماید: «اگر شما بازگشتید، ما هم باز می گردیم» (7)

5. روز آغاز نعمت آفرینش

سید بن طاووس، از اندیشمندان نامور اسلامی، در مورد روز نوروز می نویسد: «نوروز، چون روز آغاز آفرینش است، مناسب است روز عید و شادی باشد و از اینرو وارد است که بهترین عطر به کار رود، و پاک‌ترین جامه پوشیده شود، و شکرگزاری گردد. با غسل آماده دعا شوند، و آن را با روزه و نماز مقرر به کمال رسانند، که آغاز نعمت کبری است و آن برآمدن از نیستی به هستی است و سپس گرایش بشر به ثواب جاوید خدا؛ همچنان که فرمان داریم به بزرگداشت روز مبعث و غدیر که آغاز منصب نبوت و امامت اند.» (8)

6. روز وحدت و تجدید حیات اجتماعی

در این روز، به دلیل دید و بازدیدهایی که انجام می شود، مردم خود را به یکدیگر نزدیک احساس می کنند و دلها، انس بیشتری می یابد؛ به این جهت می توان نوروز را روز اتحاد و همبستگی اجتماعی قلمداد کرد. در قرآن کریم، وقتی یاران حضرت عیسی علیه السلام سفره ای آسمانی را به عنوان آیه و نشانه الهی آرزو کردند، حضرت عیسی علیه السلام از خداوند درخواست کرد مثنی بر آنها نهاده و روزی آسمانی به آنان عنایت کند تا آن روز را عید امت قرار دهند و همواره سالروز آن را پاس دارند. خداوند متعال در این مورد می فرماید: «قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزِلْ عَلَيْنَا مَائِدَةً مِنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيداً لِأُولَانَا وَ آخِرِنَا وَ آيَةً مِنْكَ وَ ارْزُقْنَا وَ أَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ»؛ (9) «عیسی بن مریم عرض کرد: خداوند! پروردگارا! از آسمان مائده ای بر ما بفرست تا برای اول و آخر ما، عیدی باشد، و نشانه ای از تو، و به ما روزی ده که تو بهترین روزی دهندگانی.»

علامه طباطبایی رحمه الله در تفسیر واژه عید، در ذیل این آیه می فرماید: «خصوصیت عید این است که زمینه وحدت کلمه و تجدید حیات اجتماعی و نشاط و سرزندگی می آفریند و هر بار که فرا می رسد، عظمت دین را تجدید می کند.» (10)

7. عید ولایت

از دیدگاه فرهنگ اسلامی، روز نوروز، عید ولایت است. و امام صادق علیه السلام در مورد نوروز، ویژگیهایی را بیان کرده و در فرازی از آن می فرماید: «أَنَّ يَوْمَ التَّيْرُوزِ هُوَ الْيَوْمُ الَّذِي أَخَذَ فِيهِ النَّبِيُّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ لِأَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ عَلَيْهِ السَّلَامِ الْعَهْدَ بِعَدِيرِ خُمٍّ فَأَقْرَبُوا لَهُ بِالْوَلَايَةِ فَطُوبَى لِمَنْ تَبَتَ عَلَيْهَا وَ الْوَيْلُ لِمَنْ نَكَّثَهَا وَ هُوَ الْيَوْمُ الَّذِي وَجَّهَ فِيهِ رَسُولُ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ عَلِيًّا إِلَى وَادِي الْجَنِّ وَ أَخَذَ عَلَيْهِمُ الْعَهْدَ وَ الْمَوَاقِيقَ وَ هُوَ الْيَوْمُ الَّذِي ظَفَرَ فِيهِ يَا هُلَّ النَّهْرَوَانَ وَ قَتَلَ ذِي التَّدْيَةِ؛ (11) نوروز همان روزی است که پیغمبر صلی الله علیه وآله برای امیر المؤمنین علیه السلام در غدیر خم بیعت گرفت و اقرار به ولایت او کردند، و خوشا بر آنکه بدان ثابت بماند، و وای بر آنکه پیمانش را بشکند. و روزی است که رسول خدا صلی الله علیه وآله علی علیه السلام را به وادی جن فرستاد تا از آنها پیمان ستاند، و روزی است که به اهل نهروان پیروز شد و ذو التدیة را کشت.»

براساس فرمایش امام علیه السلام عید نوروز، روز ولایت، روز بیعت اجنه، روز پیروزی بر دشمن، و مقارن با مناسبتهای مقدسی است که بزرگداشت آن با معنویت عجیب و همراه شده است.

براساس برخی روایات عید نوروز روز قیام حضرت مهدی علیه السلام و روز ظهور دولت حقه و عدالت گستر مهدوی علیه السلام و در واقع بهار عارفان و شیفتگان اهل ایمان خواهد بود. امام صادق علیه السلام روز نوروز را، روز ظهور دولت حقه مهدوی می داند و آن روز را روز انتظار و فرج می نامد و می فرماید: «يَوْمُ النَّبِيِّ هُوَ الْيَوْمُ الَّذِي يَطْهَرُ فِيهِ قَائِمُنَا أَهْلَ الْبَيْتِ وَ وُلَاةَ الْأَمْرِ وَ يَطْفِرُهُ اللَّهُ تَعَالَى بِالْذَّجَالِ قَيْصَلِيَّةُ عَلَى كُنَاسَةِ الْكُوفَةِ وَ مَا مِنْ يَوْمٍ تَبْرُوزُ إِلَّا وَ نَحْنُ نَتَوَقَّعُ فِيهِ الْفَرَجَ لِأَنَّهُ مِنْ أَيَّامِنَا حَقِطَةُ الْفَرَسِ وَ صَيَعْتُمُوهُ؛ (12) نوروز روزی است که قائم ما خاندان، و کارگزاران [خداوند در زمین] ظهور کند، و خدایش او را به دجال پیروز گرداند و او (دجال) را بر کناسه کوفه به دار زند. هیچ نوروزی نباید، جز آنکه ما در آن توقع فرج داریم، زیرا آن از روزهای ما است که ایرانیان حرمتش را نگهداشتند و شما آن را ضایع کردید.»

گل همیشه بهارم خدا کند تو بیایی اسیر طعنه خارم خدا کند تو بیایی (13)

همچنان که روز ولادت مهدی موعود علیه السلام حقیقتاً روز عید همه انسانهای پاک و آزاده عالم است، فقط کسانی در این روز ممکن است، احساس شادی و خرسندی نکنند که اهل ظلم و طغیان و ستمگری در عالم باشند؛ وگرنه کدام انسان آزاده ای است که از گسترش عدالت، از برافراشته شدن پرچم دادگری و دفع ظالم در سرتاسر جهان خرسند نشود و آن را آرزو نکند و عید نگیرد و دعای افتتاح را زمزمه نکند که: «اللَّهُمَّ إِنَّا نَرْغَبُ إِلَيْكَ فِي دَوْلَةٍ كَرِيمَةٍ تُعِزُّ بِهَا الْإِسْلَامَ وَ أَهْلَهُ وَ تُذِلُّ بِهَا الْبِقَاقَ وَ أَهْلَهُ وَ تَجْعَلُنَا فِيهَا مِنَ الدَّعَاةِ إِلَى طَاعَتِكَ وَ الْقَادَةِ إِلَى سَبِيلِكَ وَ تَرْزُقُنَا بِهَا كَرَامَةَ الدُّنْيَا وَ الْآخِرَةِ؛ (14) خدایا! ما از تو امید و اشتیاق داریم که دولت با کرامت [آن امام علیه السلام] را به ظهور آوری و اسلام و اهلش را به آن عزت بخشی و نفاق و اهل نفاق را ذلیل و خوار گردانی، و ما را در آن دولت حقه، اهل دعوت به طاعت و از پیشوایان راه هدایت قرار دهی و به واسطه آن بزرگوار، به ما کرامت دنیا و آخرت عطا فرمایی!»

منتظران بهار، بوی شکفتن رسید مژده به گلها دهید یار به گلشن رسید

9. نوروز یادآور روز رستاخیز

از منظر آیات وحیانی قرآن، فصل بهار که روز احیاء دوباره طبیعت است و موجودات هستی، جان تازه ای می گیرند، خیلی شباهت به روز قیامت و زنده شدن انسانها دارد. خداوند در این باره می فرماید: «يَخْرُجُ الْحَيِّ مِنَ الْمَيِّتِ وَ يَخْرُجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَ يَحْيَى الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ كَذَلِكَ نُخْرِجُونَ»؛ (15) «او چنان خدای قدرتمندی است که زنده را از مرده بیرون آورد و مرده را از زنده. و زمین را پس از مُردنش زنده می سازد و شما نیز این چنین از گورها بیرون آورده می شوید.» و در سوره زخرف هم، باز به این حقیقت و برهان آشکار روز معاد اشاره کرده و می فرماید: «وَ الَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً يَقْدَرُ فَأَنْشَرْنَا بِهِ بَلْدَةً مَيِّتًا كَذَلِكَ نُخْرِجُونَ»؛ (16) «آن کسی که از آسمان آبی فرستاد به مقدار معین، پس به وسیله آن، سرزمین مرده را حیات بخشیدیم؛ همین گونه [در قیامت از قبرها] شما را خارج می سازند!»

واقعا اگر انسان به ندای فطرت گوش فرا دهد، در ایام نوروز و فصل بهار، از هر سو می شنود که به واسطه ریزش باران، پروردگار به زمین و به هسته هایی که درون زمین پنهان اند حیات تازه می بخشد و هر يك زندگی مجدد خود را آغاز می نمایند. حال خداوند قادر نیست در قیامت بدنهای هر يك از افراد بشر را که در اعماق زمین یا در اقطار جهان پراکنده اند، مجددا زنده کند؟ و بار دیگر زندگی خود را از سر گیرند؟

خلاصه مطلب اینکه بنابر نقل نجاشی، شخصیت نگار برجسته و ممتاز عالم تشیع، علمای بزرگ اسلامی در مورد احکام و روایات نوروز، کتابهای مستقلی تألیف کرده اند؛ از جمله آنها نصر بن عامر بن وهب است که کتاب «ما روی فی یوم النوروز» را در این موضوع نگاشته است. (17)

با توجه به این مناسبتها و پیامهای شایسته ای که از عید نوروز می توان برداشت کرد و همسو بودن همه آنها با روح فرهنگ اسلامی، درمی یابیم که این عید با شئون اسلامی مخالفتی نداشته و مانند برخی از سنتهای ملی، پس از اسلام، در میان ایرانیان که اسلام را از جان و دل پذیرفته اند، باقی مانده است.

برای این روز آدابی از اهل بیت علیهم السلام معین شده است که به برخی از آنها اشاره می شود:

آداب عید نوروز

شیخ بهایی نماز عید نوروز را در ردیف نمازهای مستحبی نقل کرده و بیست و چهارمین نماز را نماز روز نوروز می شمارد

و کیفیت آن را این گونه بیان کرده است:

«چهار رکعت است به دو سلام. در رکعت اول يك مرتبه «سورة حمد» و ده مرتبه «إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ»، و در رکعت دوم بعد از حمد، ده مرتبه «قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ»، و در رکعت سوم بعد از حمد، ده مرتبه «قُلْ هُوَ اللَّهُ أَحَدٌ»، و در رکعت چهارم بعد از حمد، هر يك از «قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ» و «قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ» ده مرتبه، و بعد از سلام به سجده رود و این دعا را در سجده بخواند:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ الْأَوْصِيَاءِ الْمَرْضِيِّينَ وَ عَلَى جَمِيعِ أَنْبِيَائِكَ وَ رُسُلِكَ يَا فَضْلَ صَلَوَاتِكَ، وَ بَارِكْ عَلَيْهِمْ بِأَفْضَلِ بَرَكَاتِكَ وَ صَلِّ عَلَى أَرْوَاحِهِمْ وَ أَجْسَادِهِمْ، اللَّهُمَّ بَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَ آلِ مُحَمَّدٍ، وَ بَارِكْ لَنَا فِي يَوْمِنَا هَذَا الَّذِي فَضَلْتَهُ وَ كَرَّمْتَهُ وَ شَرَّفْتَهُ وَ عَظَّمْتَ خَطَرَهُ، اللَّهُمَّ بَارِكْ لِي فِيمَا أَنْعَمْتَ يَه عَلَيَّ حَتَّى لَا أَشْكُرَ أَحَدًا غَيْرَكَ، وَ وَسِّعْ عَلَيَّ فِي رِزْقِي يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ. (18) و وقت این نماز بعد از فارغ شدن از نماز ظهر و عصر و نافله آن است که در اول وقت گذارده شود.»

و محدث قمی نیز در مفاتیح الجنان در مورد اعمال نوروز می نویسد: «و اما اعمال عید نوروز، پس چنان است که حضرت صادق علیه السلام به معلى بن خنيس تعليم فرموده که چون روز نوروز شود غسل کن و پاکیزه ترین جامه های خود را بپوش و به بهترین بوهای خوش خود را خوشبو گردان و در آن روز، روزه بدار؛ پس چون از نماز پیشین و پسین و نافله های آن فارغ شوی، چهار رکعت نماز بگذار... و این فراز دعا را هم بخوان: «اللَّهُمَّ مَا غَابَ عَنِّي قَلْبًا يَغِيْبُنْ عَنِّي عَوْنُكَ وَ حِفْظُكَ، وَ مَا قَدَّتْ مِنْ شَيْءٍ قَلْبًا تُفْقِدُنِي عَوْنُكَ عَلَيْهِ حَتَّى لَا أَتَكَلَّفَ مَا لَا أَحْتَاجُ إِلَيْهِ يَا ذَا الْجَلَالِ وَ الْإِكْرَامِ.» (19)

و از سایر اعمال نوروز می توان به استغفار و توبه، یاد خدا یا تکبیر و تهلیل (لا اله الا الله) اشاره کرد. همان گونه که رسول خدا صلی الله علیه وآله فرمودند: «زَيُّوْا أَعْيَادَكُمْ يَا تَكْبِيْرُ؛ (20) عیدهای خود را با [آهنگ زیبای] تکبیر بپارایید.» آراستگی ظاهری، پیراستگی باطنی، دعا در لحظه تحویل سال، دادن هدیه و برپایی جشن و شادمانی، سخاوت و گشایش در زندگی در ایام عید، دید و بازدید، حضور در شادیها و مشکلات مسلمانان، دیدار برادران و خواهران مسلمان و آگاهی از شادیها و اندوه های همکیشان، و رسیدگی به فقرا و مستمندان از دیگر آداب عید نوروز شمرده شده است.

یادآوری چند نکته

در پایان یادآور می شویم در ایام شاد و پرنشاط نوروز نباید از برخی رسمهای غیر ارزشی تبعیت کرد. و باید توجه داشت که:

الف. سنتهای پذیرفته شده، براساس خرافات و آیینهای شرك و بت پرستی و مخالف ارزشهای الهی نباشد؛ مثل مراسم چهارشنبه سوری، سبزه گره زدن در سبزه به در و... به دلیل اینکه هیچ سند و مدرکی ندارد و از خرافاتی است که وارد عید نوروز شده است.

ب. از اسراف و تبذیر و چشم هم چشمی و مسابقه در مادیات و لهو و لعب و... پرهیز گردد.

ج. شادی و نشاط از حد اعتدال بیرون نرود و شئون اسلامی زیر پا گذاشته نشود.

د. از سنتهایی که موجب وابستگی سیاسی، اجتماعی و فرهنگی و... به بیگانه شود، و یا به نحوی استقلال مسلمین را در ابعاد مختلفش زیر سؤال ببرد مانند: لباس بیگانه پوشیدن، کراوات زدن و تبعیت کورکورانه از فرهنگ بیگانه در زبان و پوشاک و خوراک و... احتراز گردد.

ه. درکنار افراد مغموم و محزون و محروم، اظهار فرح و شادی صورت نگیرد.

ط. اگر نمی توانیم شادیهای خود را با محرومان تقسیم کنیم، حداقل با آنان همدردی کنیم. عیادت از بیماران، تسلیت به مصیبت زدگان، و شنیدن درد دل گرفتاران از موارد همدردی می تواند باشد.

آرزو دارم که گر گل نیستم خاری نباشم بار برداری ز دوشی نیستم باری نباشم

و مهم ترین و آخرین نکته اینکه در هر زمان به rlm& ویژه، در شادیهای ایام عید نوروز، هرگز نباید از یاد خداوند سبحان غافل شویم.

ساقیا آمدن عید مبارک بادت و آن مواعید که کردی نرود از یادت

پی نوشت ها:

(1). بیانات مقام معظم رهبری در تاریخ 1370/12/7.

(2). پیام نوروزی، 1377/1/1.

(3). من لا یحضره الفقیه، شیخ صدوق، بیروت، مؤسسه الاعلمی، ج 3، ص 300.

- (4). نهج البلاغه، امام اميرالمؤمنين على عليه السلام، نشر ائمه، حكمت 428.
- (5). مستدرک الوسائل، محدث نوري، قم، مؤسسة آل البيت، 1408 ق، ج 16، ص 299.
- (6). مفاتيح الجنان، شيخ عباس قمي، دعاي تحويل سال.
- (7). كشف الاسرار و عدة الابرار، ابو الفضل ميدي، انتشارات امير كبير، ج 3، ص 274.
- (8). بحار الانوار، محمد باقر مجلسي، بيروت، مؤسسة الوفاء، 1403 ق، ج 56، ص 118.
- (9). مائده / 114.
- (10). الميزان في تفسير القرآن، علامه محمد حسين طباطبائي، انتشارات اسماعيليان، ج 6، ص 235.
- (11). بحار الانوار، ج 56، ص 119.
- (12). بحار الانوار، ج 56، ص 119.
- (13). رضا على اكبرى.
- (14). مفاتيح الجنان، دعاي افتتاح.
- (15). روم / 19.
- (16). زخرف / 11.
- (17). رجال نجاشي، احمد بن على نجاشي، نشر جامعه مدرسين، ص 428.
- (18). جامع عباسي و تكميل آن (محتشى)، شيخ بهائي، نشر فراهاني، ج 1، ص 79.
- (19). مفاتيح الجنان، اعمال نوروز.
- (20). تفسير در المنثور، جلال الدين سيوطي، نشر دار الفكر، ج 1، ص 194.